

дповідності до світових стандартів забезпечення прав і свободи дини;

– врахування варіативності і альтернативності перспектив розвитку оперативно-розшукової діяльності, що зумовлює: необхідність докорінної перебудови методологічної бази науки; формування: нових парадигм, методологічних підходів, методів, дослідницьких програм і методик на ґрунті інноваційних технологій отримання та аналізу інформації;

– використання у якості емпіричної бази юридичних досліджень взагалі та оперативно-розшукової діяльності, зокрема, досвіду інших країн на ґрунті цивілізаційного підходу.

Означене сприятиме інтеграції оперативно-розшукової науки у систему юридичних наук та формування на її підґрунті оптимальної моделі протидії злочинності оперативно-розшуковими засобами.

Список бібліографічних посилань

1. Юридична деонтологія : підручник / С. П. Погребняк, О. О. Уварова, Г. О. Христова та ін. ; за заг. ред. О. В. Петришина. Харків : Право, 2014. 248 с.
2. Загальна теорія держави і права / за ред. М. В. Цвіка, О. В. Петришина. Харків : Право, 2009. 584 с.
3. Бризгалов І. В. Юридична деонтологія : короткий курс лекцій. 2-е вид., випр. Київ : МАУП, 2000. 48 с.
4. Яценко В. А. Філософсько-правові засади оперативно-розшукової діяльності : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.12. Київ, 2005. 31 с.
5. Гусарев С. Д., Тихомиров О. Д. Юридична деонтологія (основи юридичної діяльності) : навч. посіб. 3-тє вид., перероб. і допов. Київ : Знання, 2008. 495 с.
6. Антологія наукового забезпечення оперативно-розшукової діяльності. Т. I (за матеріалами аналізу дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук: 199202015 роки) : монографія / за заг. ред. І. Р. Шинкаренка. Дніпро : ДДУВС, 2017. 660 с.
7. Панов М. Проблеми формування понятійного апарату юридичної науки: методологічні аспекти. *Вісник Академії правових наук України*. 2003. № 2 (33) – 4 (34). С. 54–67.

Одержано 21.11.2017

УДК 343.31

Євген Сергійович ШИНКАРЕНКО,

здобувач Харківського національного університету внутрішніх справ

СТАН НАУКОВОЇ РОЗРОБЛЕНОСТІ ПИТАННЯ ПРОКУРОРСЬКОГО НАГЛЯДУ ЗА ДОДЕРЖАННЯМ ЗАКОННОСТІ ПІД ЧАС ПРОВЕДЕННЯ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ ПІДРОЗДІЛАМИ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ

Протидія злочинності підрозділами Національної поліції України (далі – НПУ) останнім часом значно ускладнюється, оскільки характер злочинів приймає все більше негативних рис. Крім сьогодні перед підрозділами НПУ виникла низка складних завдань, що зумовлені, з одного боку, використанням злочинцями нових способів вчинення кримінальних правопорушень, досягнень сучасної науки, а з іншого – зрощенням організованої злочинності з економічними структурами, укріпленням корумпованих зв'язків з представниками правоохоронних органів та посиленням протидії правоохоронним органам з боку злочинців і їх зв'язків. Враховуючи вказане, підрозділи НПУ все частіше використовують негласні способи протидії злочинності, зокрема проводять негласні слідчі (розшукові) дії (далі – НСРД) з метою виконання поставлених перед ними завдань. У цьому зв'язку слід навести статичні дані судової практики, згідно з якими з моменту вступу в силу Кримінального процесуального кодексу (листопад 2012 року) слідчими суддями апеляційних судів України на підставі клопотань слідчих та прокурорів винесено 316 526 ухвал про проведення негласних слідчих (розшукових) дій, з них: у 2012 р. – 1194; у 2013 р. – 108 243; 2014 р. – 98 163; 2015 р. – 108 926 [1, с. 1]. Водночас проведений моніторинг вітчизняної практики застосування негласних слідчих (розшукових) дій показав, що не більше 12 % результатів (а на рівні окремих областей – 5 %), отриманих внаслідок їх проведення, використовуються у процесі доказування у кримінальному провадженні, що свідчить про існування певних проблем у досліджуваній нами сфері. В той же, час аналіз практичної діяльності дає змогу стверджувати, що майже по третині проведених негласних слідчих (розшукових) дій було допущено порушення законності, зокрема у вигляді не обґрунтованого втручання уповноважених суб'єктів у сферу приватного життя громадян та порушення конституційних прав та свобод громадян. З метою усунення вказаних недоліків, відповідно до ст. 2 Закону України «Про прокуратуру», на органи прокуратури покладено обов'язок здійснення прокурорського нагляду за додержанням законності при проведенні НСРД підрозділами НПУ [2]. Разом з цим, враховуючи, що суб'єктами проведення НСРД серед працівників НПУ є слідчі та оперативні працівники, сьогодні дослідженню різних правових та організаційно-тактичних засад прокурорського нагляду за додержанням законності при проведенні НСРД підрозділами Національної поліції присвятили свої роботи науковці у сфері кримінального процесу, криміналістики та оперативно-розшукової діяльності. Зважаючи на це, вважаємо доцільним визначити сучасний стан наукової розробленості питання прокурорського нагляду за додержанням законності при проведенні НСРД підрозділами НПУ.

Аналізуючи наукову літературу встановлено, що окремі аспекти прокурорського нагляду за додержанням законності при проведенні НСРД підрозділами НПУ вивчалось у роботах вчених у сферах криміналістики, кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності при розгляді питань, пов'язаних із:

- прокурорським наглядом за діяльністю органів досудового розслідування оперативних підрозділів;
- додержанням законності при здійсненні процесуальної та оперативно-розшукової діяльності.

Враховуючи вказане, можна дійти висновку, що для досліджуваної проблематики становлять інтерес наступні наукові дослідження:

1) на рівні дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук:

- дисертаційне дослідження С. Р. Тагієва на тему: «Теоретичні засади проведення негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному процесі України»;
- дисертаційне дослідження Д. Б. Сергєєвої «Теоретичні, правові та праксеологічні засади використання результатів негласних (розшукових дій) у кримінальному процесуальному доказуванні»;

2) на рівні кандидатських дисертацій та монографічних досліджень:

- дисертаційне дослідження А. А. Бабича на тему: «Досудове розслідування кримінальних правопорушень, вчинених у Збройних силах України»;
- дисертаційне дослідження Н. О. Гольдберг на тему: «Забезпечення конституційних прав та свобод громадян при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій»;
- дисертаційне дослідження В. А. Гагача на тему: «Реалізація функції процесуального керівництва при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій»;
- дисертаційне дослідження В. Л. Соколкіна на тему: «Теоретико-прикладні засади прокурорського нагляду за дотриманням законності при провадженні оперативно-розшукової діяльності органами внутрішніх справ на залізничному транспорті»;
- дисертаційне дослідження І. О. Папуша на тему: «Процесуальна діяльність прокурора у протидії незаконному обігу наркотиків»;
- монографія Г. П. Власова на тему: «Спрощення кримінального судочинства в Україні»;

3) на рівні підручників, навчальних посібників та лекцій:

- навчальний посібник авторського колективу (С. С. Кудінов, Р. М. Шехавцов, О. М. Дроздов, С. О. Гриненко) на тему: «Негласні слідчі

(розшукові) дії та використання результатів оперативно-розшукової діяльності у кримінальному провадженні»;

- навчальний посібник Д. Б. Санакоєва (за заг. ред. І. Р. Шинкаренко) на тему: «Правові та організаційні основи використання спеціальної техніки у протидії злочинності»;

- курс лекцій М. В. Стащак та В. В. Шендрика на тему: «Негласні слідчі (розшукові) дії»;

- лекція А. М. Щербаковського на тему: «Негласні слідчі (розшукові) дії та відповідні оперативно-розшукові заходи»;

4) на рівні наукових статей:

- наукова стаття Є. В. Бондаренко на тему: «Прокурорський нагляд під час проведення негласних слідчих (розшукових) дій на стадії досудового розслідування»;

- наукова стаття Є. В. Бондаренко, М. М. Денисенко на тему: «Процесуальний статус прокурора та функції прокуратури при проведенні негласних слідчих (розшукових) дій»;

- наукова стаття М. Ю. Коник на тему: «Прокурорський нагляд за виконанням оперативними підрозділами доручень щодо проведення візуального спостереження за особою, реччю, або місцем під час розслідування одержання неправомірної вигоди службовою особою»;

- наукова стаття Є. Д. Скулиша на тему: «Негласні слідчі (розшукові) дії за кримінально-процесуальним законодавством України»;

- наукова стаття О. В. Темнікова на тему: «Прокурорський нагляд та інші гарантії дотримання законності при здійсненні оперативно-розшуковими підрозділами негласних слідчих (розшукових) дій в умовах реформування кримінально-процесуального та кримінально-виконавчого законодавства України».

Слід відзначити, що дотично тематика прокурорського нагляду за додержанням законності при проведенні НСРД підрозділами НПУ були також фрагментарно розглянута в наукових працях, присвячених загальним питанням теорії та практики кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності.

Отже, підводячи підсумок, зроблено умовивід, що комплексно питання здійснення прокурорського нагляду за додержанням законності при проведенні НСРД підрозділами НПУ на сьогодні ще не досліджувалось.

Список бібліографічних посилань

1. Тагієв С. Р. Теоретичні засади проведення негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному процесі України : автореф. дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Харків, 2016. 40 с.